

Una visió fisiogràfica del riu Llobregat

Baixant de les amples carenes verdejants o blanquinoses, segons l'època de l'any que s'hi excursiona, de la Coma Armada seguint vers les feréstegues valls que envolten el santuari solitari de Montgrony; serres de llegendes i narracions fantàstiques, s'hi admira l'ample amfiteatre voltat d'espadats en el qual s'asseu el poble de Castellar d'En Hug.

Sota els seus peus i com joies encaixonades, ens reserva la sorpresa agradable d'unes immenses déus d'aigua, que surten saltironejant per damunt de les roques calcàries, com un infant rialler a la falda de la seva mare; tot engolint les mansoies aigües que s'escorren tranquiles per la riera de Riols.

Surten furioses, escumejants com el xampany vessat en els banquets. Havien seguit una vida juvenívola massa fosca! Tota una adolescència fent via per les entranyes de les muntanyes prepireniques i en eixir a l'aire lliure, en plena naturalesa, sembla que vulguin combatre olímpicament l'astre solar.

Aquestes fonts vaclusianes que tenen el seu naixement a l'apreciable altura de 1.207 metres sobre el nivell del mar, donen vida a milers de nuclis escampats i aposentats per les riberes del ben nodrit riu Llobregat.

La intel·ligència enginyosa de l'home especulador, ha trobat la manera d'aprofitar les forces disperses en el seu naixement, canalitzant-les quan tot just surten de les entranyes de la terra, per col·laborar en la tasca de fabricar el ciment portlan en el clot del Moro.

Les altres corrents, més sortoses, continuen enjogassades, saltant furiosament pels penyassegats de la vall. Segueix el riu treballador per excel·lència, tot competint la petita via ferrada del carrilet, que arrenca del Clot del Moro fins a l'estació de Guardiola. En passar per la Poble de Lillet, després d'alimentar les fàbriques tèxtils, rep els reforços de la riera d'Arija, tot fent via cap a Olvan i Guardiola.

Travessa colònies i més colònies, vertaders rius industrials, que reixes enfora donen la sensació de grandioses presons, plenes de delinqüents.

El Llobregat té ben guanyada la fama de riu treballador. Mobilitza una fàbrica darrera l'altra. Cada poble li pren l'aigua en entrar-hi i li retorna a la seva sortida i és així com veiem tot aquest formigueig humà que sembla un pessebre vivent que adorna les riberes amb construccions inconfusibles, plenes de finestretes que assenyalen l'avançat grau d'industrialització a què s'ha arribat per aquests indrets.

De sobte l'aigua es torna negra, com si sortís d'un tintorer, i és que passa per la conca minera, dedicada a l'extracció del lignit de Fígols i Sercs.

Es la colònia engabiada per reixes i vies de ferro, on hi treballen els homes de pell endurida i d'esperit rebel davant les injustícies de la vida. Són els immigrants de la península ibèrica, que segueixen el ritme accelerat de les vagonetes extractores.